

มคอ ๑/๖๐
15 พย 62
16.00น

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
รหัสเรื่อง : ศ30621 กวค ✓
รับที่ : ๕2354/๕2 1 กว
วันที่ : 15 ก.พ. 62 เวลา : 15:55

ที่ ทส ๑๐๐๔.๒/๔๒๖

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๙๒ ซอยพหลโยธิน ๗ ถนนพหลโยธิน
แขวงพญาไท เขตพญาไท
กรุงเทพฯ ๑๐๕๐๐

๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒

เรื่อง รายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๑

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. หนังสือรอนายกรัฐมนตรีเห็นชอบให้เสนอคณะรัฐมนตรี
๒. สำเนารายงานการประชุมคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ครั้งที่ ๕/๒๕๖๑
เมื่อวันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๖๑
๓. รายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๑
๔. รายการ QR Code

ด้วยกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ขอเสนอเรื่อง รายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๑ มาเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา โดยเรื่องนี้เข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๑) รวมทั้งเป็นไปตามมาตรา ๑๓ (๑๓) แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ทั้งนี้ รอนายกรัฐมนตรี (พลเอก ประวิตร วงษ์สุวรรณ) กำกับการบริหารราชการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้เห็นชอบให้นำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะรัฐมนตรีด้วยแล้ว รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑

ทั้งนี้ เรื่องดังกล่าวมีรายละเอียด ดังนี้

๑. เรื่องเดิม

๑.๑ คณะอนุกรรมการจัดทำรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม ภายใต้การกำกับของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ได้ดำเนินการยกร่างรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๑ ซึ่งได้มีการประชุมคณะอนุกรรมการฯ จำนวน ๔ ครั้ง และการประชุมกลุ่มย่อย จำนวน ๓ ครั้ง รวมทั้งได้มีการนำร่างรายงานสถานการณ์ฯ ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน โดยการจัดประชุมสัมมนา จำนวน ๑ ครั้ง เพื่อรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้แทนจากส่วนราชการ ผู้แทนจากรัฐวิสาหกิจ สถาบันการศึกษา ภาคเอกชน องค์กรพัฒนาเอกชน สื่อมวลชน ผู้เชี่ยวชาญด้านต่างๆ และภาคประชาชน

๑.๒ คณะกรรมการ...

๑.๒ คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ มีมติในคราวการประชุมฯ ครั้งที่ ๕/๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๖๑ เห็นชอบกับร่างรายงานสถานการณ์ฯ และมอบหมายให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพิ่มเติมข้อมูลในข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ให้เป็นไปตามความเห็นของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ก่อนนำเสนอคณะรัฐมนตรีตามมาตรา ๑๓ (๑๓) แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ต่อไป รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๒ ทั้งนี้ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้ปรับแก้ไขร่างรายงานสถานการณ์ฯ ให้เป็นไปตามความเห็นของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติแล้วเสร็จ

๒. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

เนื่องจาก มาตรา ๑๓ (๑๓) แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ กำหนดให้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติมีหน้าที่นำเสนอรายงานเกี่ยวกับสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อมของประเทศต่อคณะรัฐมนตรีอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง ดังนั้น จึงเข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๑)

๓. ความเร่งด่วนของเรื่อง

- ไม่มี -

๔. สาระสำคัญ ข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้ดำเนินการจัดทำรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๑ รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๓ สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

๔.๑ บทที่ ๑ บทนำ เป็นการนำเสนอภาพรวมการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม และการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมภายในประเทศ รวมทั้งสถานการณ์และการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม ในระดับโลกและระดับภูมิภาคอาเซียน ซึ่งให้ความสำคัญกับปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ภัยพิบัติทางธรรมชาติ พื้นที่ป่าไม้ ทรัพยากรน้ำ ระบบนิเวศและความหลากหลายทางชีวภาพ และปัญหาขยะทะเล

๔.๒ บทที่ ๒ สถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อมรายสาขา ได้แก่ ทรัพยากรดินและการใช้ที่ดิน ทรัพยากรแร่ พลังงาน ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า ทรัพยากรน้ำ ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ความหลากหลายทางชีวภาพ สถานการณ์มลพิษ สิ่งแวดล้อมชุมชน สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรม และการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติ โดยมีหลายสาขาที่มีการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีขึ้น ได้แก่ ทรัพยากรดินและการใช้ที่ดิน พบว่า ดินที่มีปัญหาทางการเกษตรได้รับการฟื้นฟูให้ใช้ประโยชน์ได้อย่างเหมาะสมเพิ่มขึ้น และมีการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนอย่างต่อเนื่อง ทรัพยากรแร่ พบว่า การผลิตและการใช้แร่ลดลง พลังงาน พบว่า การใช้พลังงานทดแทนเพิ่มขึ้นและประสิทธิภาพการใช้พลังงานเพิ่มขึ้น ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า

พบว่า ...

พบว่า การเกิดไฟป่าลดลง และมีการจัดตั้งป่าชุมชนอย่างต่อเนื่อง ทรัพยากรน้ำ พบว่า ปริมาณน้ำใช้การในอ่างเก็บน้ำส่วนใหญ่เพิ่มขึ้น ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พบว่า ทรัพยากรประมงมีความอุดมสมบูรณ์เพิ่มขึ้น สถานการณ์มลพิษ พบว่า ระดับเสียงบริเวณพื้นที่ริมถนนและพื้นที่ทั่วไป ส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน คุณภาพแหล่งน้ำผิวดินและคุณภาพน้ำทะเลชายฝั่ง อยู่ในเกณฑ์พอใช้ถึงดีเพิ่มขึ้น และการกำจัดขยะมูลฝอยอย่างถูกต้องและการนำไปใช้ประโยชน์เพิ่มขึ้น สิ่งแวดล้อมชุมชน พบว่า สัดส่วนพื้นที่สีเขียวต่อคนในกรุงเทพมหานครเพิ่มขึ้น และจำนวนชุมชนแออัดในกรุงเทพมหานครลดลง สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรม พบว่า แหล่งธรรมชาติอันควรอนุรักษ์ประเภทภูเขา น้ำตก ธรณีสัณฐานและภูมิลักษณะวรรณและถ้ำ ส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์การรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับดี รวมทั้งอุทยานธรณีสตูล ได้รับการประกาศจากยูเนสโกให้เป็นอุทยานธรณีโลก

ในขณะเดียวกัน พบว่า บางสาขามีการเปลี่ยนแปลงในทิศทางที่น่าเป็นห่วง ได้แก่ พลังงาน พบว่า การนำเข้าและใช้พลังงานเพิ่มขึ้น ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พบว่า การกัดเซาะชายฝั่งเพิ่มขึ้น และจำนวนสัตว์ทะเลหายากเกยตื้นเพิ่มขึ้น ความหลากหลายทางชีวภาพ พบว่า ชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกรานแล้วและชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่มีแนวโน้มรุกรานเพิ่มขึ้น สถานการณ์มลพิษ พบว่า คุณภาพอากาศเกินค่ามาตรฐานในพื้นที่เมืองที่มีการจราจรหนาแน่น เขตอุตสาหกรรม และพื้นที่เสี่ยงต่อการเผาในที่โล่ง ปริมาณขยะมูลฝอยเพิ่มขึ้น การนำเข้าขยะอิเล็กทรอนิกส์เพิ่มขึ้น รวมทั้งมีการนำเข้าสารอันตรายภาคเกษตรกรรมเพิ่มขึ้น และการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติ พบว่า เหตุการณ์ภัยพิบัติเพิ่มขึ้น

๔.๓ บทที่ ๓ ประเด็นสถานการณ์สิ่งแวดล้อมที่สำคัญ พ.ศ. ๒๕๖๑ จำนวน ๓ เรื่อง ได้แก่

๔.๓.๑ ป่าในเมือง รัฐบาลมอบหมายให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดำเนินโครงการป่าในเมือง “สวนป่าประชารัฐ เพื่อความสุขของคนไทย” ซึ่งเป็นโครงการที่ส่งเสริมพัฒนาพื้นที่ป่าไม้ทั้งป่าธรรมชาติและป่าปลูก ให้ประชาชนเข้าใช้ประโยชน์และมีการดูแลรักษาต้นไม้ใหญ่เพื่อสภาพแวดล้อมที่ดีของเมือง โดยมีการต่อยอดการดำเนินการทั้งภาครัฐและภาคเอกชน สอดคล้องกับนโยบายของประเทศในการพัฒนาพื้นที่สีเขียวในเมือง กรณีศึกษาโครงการป่าในเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ภายใต้การดูแลของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ซึ่งพบว่า ได้รับการตอบรับจากหน่วยงานเจ้าของพื้นที่นักท่องเที่ยว และประชาชนส่วนหนึ่งที่เข้ามาใช้ประโยชน์พื้นที่ ทำให้เกิดความใกล้ชิดและความเข้าใจธรรมชาติ ส่งผลให้มีการดูแลรักษาพื้นที่ป่าไม้และพื้นที่สีเขียวเพิ่มขึ้น และส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนเสริมสร้างความตระหนักให้ประชาชนและเยาวชนเห็นความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะทรัพยากรป่าไม้ให้มีความยั่งยืนต่อไป

๔.๓.๒ ขยะทะเล ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่พบปัญหาขยะทะเล โดยขยะทะเลส่วนใหญ่เป็นถุงพลาสติกและขวดเครื่องดื่ม (พลาสติกและแก้ว) พบมากที่สุดในพื้นที่ปากอ่าวไทยตอนบน ส่วนใหญ่เป็นขยะที่มาจากกิจกรรมชายฝั่ง กิจกรรมการประมงและการเดินเรือ และขยะจากการบริโภค

ของประชาชน...

ของประชาชน ซึ่งทั้งขยะไม่ถูกที่และการจัดการขยะที่ไม่เหมาะสม ทำให้ขยะบางส่วนตกลงสู่แม่น้ำ ลำคลอง แล้วไหลลงสู่ทะเล ส่งผลกระทบต่อสัตว์ทะเลทำให้ดำรงชีวิตด้วยความยากลำบากหรืออาจเป็นเหตุให้เสียชีวิต หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงได้ร่วมกันเร่งรัดในการจัดการขยะทะเล ตั้งแต่แหล่งกำเนิด โดยส่งเสริมการลด และคัดแยกขยะ การเก็บรวบรวมไม่ให้ขยะเกิดการตกค้าง และการกำจัดขยะอย่างถูกวิธี นอกจากนี้ ยังได้รับความร่วมมือจากผู้ประกอบการในการลดการใช้พลาสติกที่ไม่จำเป็น และส่งเสริมการนำมาแปรรูปเพื่อนำไปใช้ใหม่ ให้มากที่สุด รวมทั้งมีมาตรการคุ้มครองทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งบริเวณชายหาด ตามแนวชายฝั่งทะเล และพื้นที่ทางทะเลโดยรอบ มิให้ได้รับความเสียหายจากการทิ้งกันบูรี และขยะมูลฝอยต่างๆ โดยระดมอาสาสมัคร เก็บขยะที่ตกค้างบริเวณชายหาด และรณรงค์เลิกใช้ถุงพลาสติกแบบใช้ครั้งเดียวทิ้ง ตลอดจนสร้างความร่วมมือ ในการวิจัย เพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหาขยะที่ตกค้างในทะเล

๔.๓.๓ การบริหารจัดการแร่ มีการดำเนินการเพื่อป้องกันและแก้ไขผลกระทบ จากการประกอบกิจการเหมืองแร่ ผ่านกลไกหลักในการดำเนินการ คือ พระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๖๐ คณะกรรมการนโยบายบริหารจัดการแร่แห่งชาติ แผนแม่บท และเครื่องมือในระดับต่างๆ ได้แก่ การประเมิน ผลกระทบสิ่งแวดล้อม การตั้งกองทุนฟื้นฟูพื้นที่เหมืองแร่ กองทุนการเฝ้าระวังสุขภาพ กองทุนการพัฒนาหมู่บ้าน รอบพื้นที่เหมืองแร่ และกองทุนประกันความเสี่ยง ทำให้สามารถลดผลกระทบจากการประกอบกิจการเหมืองแร่ ที่มีต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และประชาชนที่อาศัยอยู่โดยรอบเขตพื้นที่ประกอบการ อย่างไรก็ตาม ยังมีข้อร้องเรียนเกี่ยวกับปัญหามลพิษที่เกิดขึ้นในพื้นที่ โดยในบางพื้นที่เป็นปัญหาที่สั่งสมมายาวนาน หน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องจึงได้ร่วมกันผลักดันให้เกิดการประกอบกิจการเหมืองแร่ที่ยึดหลักธรรมาภิบาลและเป็นมิตร กับสิ่งแวดล้อม จัดเวทีให้มีการสื่อสารเพื่อสร้างความเชื่อมั่นแก่สาธารณชน สนับสนุนการยกระดับมาตรฐาน การประกอบการเหมืองแร่ เพิ่มประสิทธิภาพในการอนุมัติ อนุญาต และกำกับดูแลสถานประกอบการเหมืองแร่ รวมทั้งเร่งจัดการเรื่องร้องเรียนและดูแลผู้ได้รับผลกระทบ

๔.๔ บทที่ ๔ บทสรุป การคาดการณ์แนวโน้มในอนาคต และข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย เป็นการสรุปสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อมในภาพรวม คาดการณ์แนวโน้มในอนาคต และนำเสนอประเด็น ที่ควรเร่งดำเนินการ ๓ เรื่อง ได้แก่ (๑) ขยะทะเล (๒) มลพิษจากของเสียอันตราย และ (๓) การกัดเซาะชายฝั่ง รวมทั้งข้อเสนอแนะเชิงนโยบายทั้งในระยะสั้น (๑-๒ ปี) และระยะยาว (๓-๑๐ ปี) แบ่งเป็น มาตรการระยะสั้น ได้แก่ ๑) การพัฒนาระบบข้อมูลสิ่งแวดล้อม ๒) การใช้เครื่องมือที่เหมาะสมในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม และ ๓) การคุ้มครองพื้นที่ที่มีความสำคัญหรือมีความอ่อนไหวทางสิ่งแวดล้อม และ มาตรการระยะยาว ได้แก่ ๑) การส่งเสริมการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ๒) การป้องกันการใช้ทรัพยากรธรรมชาติเกินศักยภาพ การรองรับของพื้นที่ ๓) การศึกษาวิจัยและพัฒนานวัตกรรมด้านสิ่งแวดล้อมและเศรษฐกิจหมุนเวียน ทั้งเทคโนโลยี สะอาด เทคโนโลยีวัสดุ และนาโนเทคโนโลยี และ ๔) การพัฒนากลไกความร่วมมือภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน

๕. ข้อเสนอ...

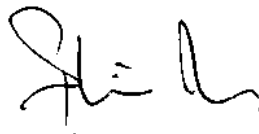

๕. ข้อเสนอของส่วนราชการ

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ขอเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อโปรดพิจารณา
ให้ความเห็นชอบรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๑

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำกราบเรียนนายกรัฐมนตรีเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

พลเอก
(สุรศักดิ์ กาญจนรัตน์)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

โทรศัพท์ ๐ ๒๒๖๕ ๖๕๓๘

โทรสาร ๐ ๒๒๖๕ ๖๕๓๖

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ soe_onep2555@hotmail.com

